

Turismisektori ettepanekud erakondade valimisprogrammidesse

Tänases majandusolukorras on sektoriüleseks prioriteediks energiaturu korrastamine. Turismisektori ettevõtete jaoks on tegemist võtmeküsimusega, mis tuleb lahendada juba enne eesolevat sügis-talve. Ootame mõistlikku elektrienergia hinna ülempiiri kehtestamist ettevõtetele sarnaselt eratarbijatega.

Tugevalt majandusse ja tööhõivesse panustaval turismisektoril – koos otsese ja kaudse mõjuga moodustab turismisektor Eesti sisemajanduse kogutoodangust 7,9% – on õiglaste konkurentsitingimuste tagamise toel oluliselt suurem potentsiaal meie ühiskonna heaolusse panustada.

Turismistrateegia 2022.-2025. aasta visiooniks on, et Eesti turismisektor on elujõuline ja kohanemisvõimeline. Strateegia peamine fookus on aidata Eesti turismimajandusel toime tulla COVID-19 pandeemia mõjudega ning kavandada tegevusi turismi elavdamiseks, selle lisandväärtuse suurenemiseks ning turismiteenuste ekspordi võimalikult kiireks taastumiseks tasemeni, kus see oli enne kriisi.

Turismisektor vajab jätkusuutlikkuse ja edu tagamiseks **õiglast ja konkurentsivõimelist maksukeskkonda, paindlikku tööturgu ning riiklikke investeeringuid.**

1. MAKSUSÜSTEEM KONKURENTSIVÕIMELISEKS:

Konkurentsivõimeline maksusüsteem toetab sektori arengut, soosides sündmuste korraldamist Eestis. Lai restoranide valik, taskukohase hinnaga toidud ja atraktiivsed kultuurisündmused toovad olulise turismitulust nii erasektorisse kui riigile. 1 euro turismisektoris loob 0,46 eurot käivet teistes sektorites ja igalt külastaja kulutatud eurolt laekub riigile 33 senti maksutulust.

Ettepanekud:

- a. Restoranide ja kultuuriürituste käibemaksu tase peab olema konkurentsivõimeline Euroopa riikidega. Praegune teiste riikidega võrreldes kõrgem maksumäär pärsib ettevõtete konkurentsivõimet ja pidurdab arengut. Sündmused viiakse naaberriikidesse ja Eesti jääb ilma olulisest määrast turismitulust. Näiteks Soomes on kehtestatud vähendatud maksumäär 14% restorani- ja toitlustusteenustele ning kultuuriüritustele. Eesti võiks samuti soodustada turismisektori tegevust, muutes maksusüsteemi konkurentsivõimelisemaks. Restoranis söömine on Euroopa kultuuriruumi lahutamatu osa ja see ei tohi muutuda luksuseks, mida vaid vähesed saavad endale lubada. (Lisa: Tabel 1, Euroopa riikide käibemaksumäärad majutuslee ja toitlustusele)
- b. Majutusteenusele kehtestatud madalam käibemaksumäär tuleb säilitada, sest nii hoiame majutusasutuste hinnataseme ja ärivõimekuse konkurentsivõimelisel tasemel võrreldes teiste Euroopa riikidega. Konkurentsivõimeline hinnatase mõjutab positiivselt ka Eesti kuvandit turismisihtkohana. (Lisa: Tabel 1, Euroopa riikide käibemaksumäärad majutusele ja toitlustusele)
- c. Kaotada erisoodustusmaks toitlustusteenuselt, muutus millega ei kaasne sisuliselt kaotust riigieelarves, kuid mis tooks kaasa korrektse maksukäitumise.
- d. Parandada tuleb maksulaekumist ja vähendada varimajanduse osakaalu, suurendades automaatsete kvaliteedikontrollide hulka.

2. KVALITEETNE TÖÖJÕUD:

Kvaliteetse teenuse pakkumise eelduseks on piisava tööjõu olemasolu, ja seda eriti kõrghooajal. Turismisektori potentsiaali täielikul rakendamisel kasvab märkimisväärselt ka riigi maksutulu. 2022. aasta juuniku lõpu seisuga töötab majutus- ja toitlustussektoris ca 31 000 inimest ehk sama palju kui 2019. aastal hooajavälisel perioodil püsivalt. Majutuse tööjõukulud on võrreldes 2021. aastaga 138% tõusnud. Tööjõukulud toitlustuses on tõusnud 55% võrreldes eelmise ja 6% võrreldes 2019. aastaga.

Rahvatervise parendamise eesmärgil on ettevõtted huvitatud oma töötajate tervisesse investeerima. Ennetustöö ja sportlik eluviis vähendavad omakorda riigi kulusid tervishoiule tervikuna.

Ettepanekud:

- Kaasajastada töölepinguseadust paindliku koormusega lepingute sõlmimise võimaldamisega töötajatele, kes ei ole oma praeguses eluetapis pühendunud tööle ja karjäärile.
- Muuta välismaalaste palkamine lihtsamatele töödele võimalikuks (sh keeleoskuse nõudeid lihtsustada).
- Edendada kutseharidust, kaasates oluliselt rohkem ettevõtjaid, et koolid pakuks kaasaegseid ja praktilisi oskusi. Muuta koolide rahastus rohkem tulemusest sõltuvaks, mida saaks mõõta valdkonnas töötamise ja edasi õppimise näitajatega. Sellega seoses tuleks lõpetada täiskasvanute hobihariduse rahastamine (ametiharidus hobiaeesmärgil ei peaks olema riigi kulu).
- Tagada Töötukassa toetused olukorras, kui ettevõtete tegevused on piiratud, et vältida tööjõukriisi ja säilitada oskuslikud töötajad sektoris.
- Suurendada spordi- ja tervisteenuse hüvitise määra rahvatervise parendamise eesmärgil. Hetkel on toetuse määr 100€ (bruto) kvartalis, mis kehtestati aastal 2018. Inflatsioonist tulenevalt peaks toetust tõstma vähemalt 150 euronit.

3. TEENUSTE KÄTTESAADAVUS JA TURUNDUS

Mitmekesine infrastruktuur ja mugavad transpordiühendused soosivad laiema turismiportfelli tekkimist ja aitavad Eestisse tuua erinevate eesmärkide ja huvidega külalisi. Eesti turundamine lähteriikides peab olema pidev ja süsteemne.

Ettepanekud:

- Rajada Tallinnasse multifunktsionaalne konverentsi- ja messikeskus. Konverentsikeskuse vajadust on erialaliidud rõhutanud juba 2006. aastast, 2023. aasta alguses kaob olemasolev messikeskus, uus keskus peaks ka seda funktsiooni täitma.
- Jätkata transpordiühenduste rajamist ja arendamist. Eesti vajab võimalikult palju otselennu- ja laevavahendusi turismi seisukohast olulisemate lähteriikidega. Rail Baltic peab valmima võimalikult kiiresti. Otseühendustele peab järgnema loogiline riigisisene transpordivõrgustik, et tagada terviklik liikumislahendus.
- Turundada jätkuvalt Eestit rahvusvaheliselt (fookusega naaberriikides ja neis riikides, kus on otseühendused). Rohkem tuleb turundada Eestit ja Soomet hübriidsihtkohana. Eesti maine turvalise ja vastuvõetava hinnatasega riigina peab säilima. Lähtuvalt Turismistrateegiast 2022-2025 tuleb turundada nelja kõrge kasutamata potentsiaaliga valdkonda: kultuuri-, toidu-, loodus- ja äriturism, kuid me ei tohi unustada ka terviseturismi, mis on olulise tähtsusega Eesti turismis.

Ettepanekud on koostatud ja esitatud Eesti turismi eralaliitude ühisel kokkuleppel:

Eesti Hotellide ja Restoranide Liit, juhatuse esimees Ain Käpp

Eesti Spaaliit, juhatuse esimees Jaan Ratnik

Eesti Maaturism, juhatuse esimees Raili Mengel

Eesti Konverentsibüroo, juhatuse esimees Ott Sarapuu

Eesti Turismi- ja Reisifirmade Liit, juhatuse esimees Külli Karing